

اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل

راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدیدکنندگان تاسیسات عملیاتی

MOP- HSED -GI -003(1)

		محل درج مهر اعتبار
---	---	--------------------

صفحه ۲ از ۱۱	راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدید کنندگان تاسیسات عملیاتی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل
	MOP- HSED -GI-003(1)	

فرم مشخصات سند :

عنوان سند: راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدید کنندگان تاسیسات عملیاتی			
شناسه سند: MOP-HSED-GI-003			
تاریخ	شماره ویرایش	تعداد صفحات	شرح
۹۸/۰۸/۱	صفر	۹	جهت بررسی و اعلام نظر
۹۸/۱۱/۱	یک	۱۱	جهت اجرا

شماره اصلاحیه	تاریخ	شماره بخش / بخش های تغییر یافته	شماره صفحه / صفحات

محل درج مهر اعتبار		
--------------------	---	---

این سند در شصت و سومین جلسه شورای هماهنگی مدیران HSE و پدافند غیرعامل وزارت نفت، مورخ ۹۸/۱۱/۱ به تصویب رسید و از تاریخ تصویب معتبر و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.

صفحه ۳ از ۱۱	راهنمای HSE و پدافند غیر عامل ویژه بازدید کنندگان تاسیسات عملیاتی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیر عامل
	MOP- HSED -GI-003(1)	

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴	۱. هدف
۴	۲. دامنه کاربرد و محدوده تاثیر
۴	۳. مسئولیت ها و ضمانت اجرا
۵	۴. الزامات و مستندات مرجع
۵	۵. تعاریف
۶	۶. اقدامات
۶	۶-۱ الزامات اصلی
۹	۶-۲ امکانات، تسهیلات و ملزومات اجرایی
۱۱	۷. پیوست ها
۱۱	پیوست ۱: نمونه کارت راهنمای ایمنی بازدید کنندگان

صفحه ۴ از ۱۱	راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدیدکنندگان تاسیسات عملیاتی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل
	MOP- HSED -GI-003(1)	

۱- هدف

این راهنما حداقل الزامات بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل ویژه بازدیدکنندگان تاسیسات و نواحی عملیاتی و وظایف متقابل بازدیدکنندگان و تاسیسات میزبان را تشریح می نماید.

۲- دامنه کاربرد و محدوده تاثیر

دامنه این راهنما، کلیه شرکت های اصلی، فرعی/تابعه، مدیریت های مستقل ستادی و سایر واحدها و تاسیسات تابعه وزارت نفت و همچنین شرکت های بخش غیردولتی صنعت نفت می باشد.

۳- مسئولیت ها و ضمانت اجرا

- بازنگری، به روزرسانی و نظارت عالی بر استقرار این راهنما بر عهده اداره کل HSE و پدافند غیرعامل وزارت نفت می باشد.
- مدیریت HSE شرکت های اصلی مسئولیت برنامه ریزی و هماهنگی جهت استقرار این سند در سطح شرکت ها / واحدهای صنعت نفت، تهیه و ابلاغ مستندات تکمیلی مرتبط با این راهنما و نظارت و کنترل استقرار آن را به عهده دارند.
- مدیران عامل شرکتهای تابعه و بالاترین مقام مجتمع / منطقه عملیاتی / تاسیسات / محوطه عملیاتی مسئولیت حصول اطمینان بر حسن اجرای مفاد این راهنما و دستورالعمل های تکمیلی تهیه شده در حیطه تحت سرپرستی خود بر عهده دارند.
- تهیه دستورالعمل های کاری و مستندات مورد نیاز با توجه به ماهیت عملیات و فرآیندهای جاری برای کلیه بازدیدها اعم از فردی یا گروهی و بدون توجه به تعداد بازدیدکنندگان، بر اساس ضوابط و چارچوب کلی که در این راهنما تشریح شده است، به عهده شرکت های مشمول این سند می باشد.
- شرکت های اصلی، فرعی و تابعه که دارای تاسیسات فراساحلی می باشند، باید حسب نیاز، اصول و ضوابط فنی و عملیاتی، دستورالعمل های تکمیلی HSE و پدافند غیرعامل ورود به تاسیسات مذکور برای بازدید کنندگان تاسیسات فراساحلی را تدوین نمایند.

صفحه ۵ از ۱۱	راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدیدکنندگان تاسیسات عملیاتی MOP- HSED -GI-003(1)	جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل
--------------	---	--

۴- الزامات و مستندات مرجع

۱. راهنمای استقرار و توسعه نظام مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست در صنعت نفت. ابلاغ شده طی نامه شماره ۱/۲۸-۳۸۴۳ مورخه ۸۱/۰۱/۲۴

۵- تعاریف

بازدید کننده (Visitor): فرد/ افرادی که در تاسیسات مورد بازدید شاغل نبوده و به صورت کوتاه مدت (نظیر بازدیدهای کوتاه مدت یا تورهای کارآموزی، حضور در جلسات، سمینارها یا دوره های آموزشی و ...) قصد ورود و بازدید از تاسیسات عملیاتی را دارند.

تبصره یک: در خصوص افرادی که در راستای تکالیف و وظایف ناشی از قراردادهای برون سپاری و در قالب کارکنان پیمانکاران به منظور انجام کار کوتاه مدت یا بلند مدت به تاسیسات مراجعه می نمایند، باید الزامات مربوط به حضور پیمانکاران در تاسیسات عملیاتی رعایت شده و در چارچوب ترتیبات طرح ریزی شده بازدیدکنندگان این سند قرار نمی گیرند.

سرپرست بازدیدکنندگان (Site visitor supervisor): فرد یا افرادی که مسئولیت نفر یا تیم بازدید کننده را بر عهده دارد. سرپرست بازدیدکنندگان باید از کارکنان همان تاسیسات بوده و علاوه بر شناخت کامل تاسیسات و محوطه های عملیاتی و مخاطرات آن، از الزامات، رویه ها و دستورالعملهای بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل و نحوه واکنش در شرایط اضطراری آگاهی کافی داشته باشد.

محوطه عملیاتی و فرآیندی (Process and operation area): محدوده فیزیکی تاسیسات عملیاتی که تجهیزات، ماشین آلات و ساختمانهای فرایندی در آن جانمایی شده و بر اساس نقشه های جانمایی، دارای مرزبندی مشخص با سایر نواحی می باشد.

منطقه دارای طبقه بندی خطرناک: مناطقی که بر اساس استانداردهای مرتبط و به واسطه وجود مواد قابل اشتعال، قابل انفجار و سمی؛ پتانسیل بروز حریق، انفجار و نشت مواد را داشته باشد.

صفحه ۶ از ۱۱	 جمهوری اسلامی ایران وزارت بهداشت اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدیدکنندگان تاسیسات عملیاتی MOP- HSED -GI-003(1)	
--------------	--	--

۶- اقدامات

به منظور اجرای مفاد این راهنما؛ شرکت‌های اصلی / فرعی / مناطق و تاسیسات تابعه باید اقدامات زیر را به عنوان حداقل نیازمندیهای اجرایی طرح ریزی و اجرا نمایند:

۶-۱- الزامات اصلی:

۱- برنامه بازدید، قبل از ورود بازدید کننده به تاسیسات، به ادارات HSE، حراست، روابط عمومی و سرپرست واحد بازدید شونده اعلام و هماهنگی های لازم به ویژه از جنبه ملاحظات HSE و پدافند غیرعامل، حراست، عملیات با مسئولین ذیربط انجام و مجوز ورود بازدیدکننده به تاسیسات اخذ شود.

۲- تهیه فیلم آموزشی / توجیهی آموزش HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدیدکنندگان به مدت زمان حداقل ۱۰ دقیقه که در آن مشخصات عمومی شرکت و تاسیسات، مقررات حراستی، ضوابط و دستورالعملهای عمومی و اختصاصی بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل جاری در سطح شرکت/ مجتمع / تاسیسات مورد بازدید برای بازدید کنندگان تشریح شود.

۳- سرپرست بازدیدکنندگان باید اطمینان حاصل نماید که بازدید کننده، توجیهات آموزشی^۱ بهداشت، ایمنی، محیط زیست عمومی و پدافند غیرعامل و موارد اختصاصی تاسیسات را قبل از انجام بازدید گذرانده است. جلسات توجیهی آموزشی می تواند به صورت حضوری با استفاده از امکانات آموزشی یا چند رسانه ای نظیر ویدئویی یا به روش های دیگر توسط نماینده اداره HSE یا نفرات مسلط به تاسیسات و خطرات مرتبط انجام شود. مهمترین موضوعات قابل طرح در جلسات توجیهی بازدید کنندگان، حداقل شامل موارد زیر است (محدود به این موارد نمی باشد):

- مشخصات عمومی تاسیسات،
- نقشه راهنمای محدوده شرکت/مجتمع
- خطرات مرتبط
- راه های فرار
- تجهیزات و شیوه ارتباطات
- نحوه استفاده از تجهیزات حفاظت فردی
- الزامات مربوط به واکنش در برابر شرایط اضطراری مرتبط با محوطه عملیاتی
- محل های تجمع ایمن

¹ Brief Induction

صفحه ۷ از ۱۱	راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدید کنندگان تاسیسات عملیاتی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل
	MOP- HSED -GI-003(1)	

➤ مسیرهای دسترسی در شرایط اضطراری

➤ شماره‌های تماس اضطراری

➤ الزامات بهداشت

➤ الزامات محیط زیست

➤ الزامات پدافند غیرعامل

➤ موارد مربوط به حراست و امنیت

تبصره دو: در خصوص بازدید کنندگانی که به دفعات مختلف از تاسیسات بازدید بعمل می‌آورند، در صورتیکه فاصله زمانی بین دو بازدید بیش از ۶ ماه باشد، بازدید کننده ملزم به حضور در جلسه توجیهی آموزشی می باشد.

۴- پس از طی جلسه توجیهی آموزشی HSE و پدافند غیرعامل و قبل از ورود به تاسیسات عملیاتی، باید کارت تردد مخصوص بازدید کنندگان در اختیار بازدید کننده قرار گرفته و بازدید کننده موظف است، این کارت را در طول بازدید به شکلی که قابل رویت باشد بر روی لباس خود الصاق نموده و یا دور گردن آویز نماید. محتوای کارت تردد مخصوص بازدید کنندگان باید حداقل شامل موارد زیر باشد (محدود به این موارد نمی باشد):

➤ ترجیحا نام و نام خانوادگی بازدید کننده درج شده و عکس دار باشد.

➤ ضوابط و مقررات عمومی و تخصصی HSE و پدافند غیرعامل تاسیسات مرتبط با بازدید کننده به صورت خلاصه.

➤ شیوه های اعلام، وظایف، اقدامات و نکات اصلی HSE و پدافند غیرعامل مرتبط با بازدید کننده در شرایط اضطراری.

➤ راههای ارتباطی و روشهای برقراری تماس با واحدهای مسئول در شرایط اضطراری.

➤ ضوابط و مقررات حراستی شرکت / مجتمع / تاسیسات / محوطه به صورت خلاصه.

➤ محل های تجمع ایمن یا پناهگاه در شرایط اضطراری

➤ سایر موارد ضروری به تشخیص شرکت / مجتمع / تاسیسات عملیاتی مربوطه

➤ مندرجات کارت برای بازدید کنندگان خارجی به زبان انگلیسی درج شود.

یک نمونه از کارت مخصوص بازدید کنندگان در پیوست شماره یک این راهنما درج شده است.

۵- تاسیسات میزبان، باید به نحو مناسبی امکان ردیابی بازدید کننده در شرایط اضطراری را فراهم و از حضور / خروج وی از تاسیسات اطمینان حاصل نماید.

۶- پس از طی جلسه توجیهی آموزشی HSE و پدافند غیرعامل و قبل از ورود به تاسیسات و محوطه‌های عملیاتی باید تجهیزات ایمنی و حفاظت فردی مورد نیاز متناسب با مخاطرات منطقه مورد بازدید در

صفحه ۸ از ۱۱	راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدیدکنندگان تاسیسات عملیاتی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل
	MOP- HSED -GI-003(1)	

اختیار بازدید کننده قرار گرفته و بازدید کننده موظف است مطابق دستورات، طول بازدید به نحو مقتضی از آن استفاده نمایند.

۷- سرپرست تاسیسات / محوطه واحد بازدید شونده مسئولیت کلی حصول اطمینان از رعایت الزامات بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل بازدیدکنندگان را به عهده خواهد داشت.

۸- بازدید کننده ضمن الزام به رعایت هدف، دامنه و محدوده بازدید، موظف به رعایت مجموعه مقررات HSE و پدافند غیرعامل شرکت/ مجتمع / تاسیسات/ محوطه و دستورات سرپرست بازدید کننده همراه می باشند. در غیر این صورت سرپرست بازدیدکننده یا کارکنان مجاز حراست موظفند در صورت مشاهده موارد مغایرت از ادامه بازدید جلوگیری به عمل آورند.

تبصره سه: در صورت تشخیص اداره HSE، همراهی نماینده اداره HSE در طول بازدید ضروری می باشد.

۹- سرپرست بازدید کنندگان موظف است در حین بازدید و در ایستگاههای مختلف به ویژه در ورود/ خروج به/ از تاسیسات و محوطه های عملیاتی فرایندی، نسبت به سرشماری بازدیدکنندگان اقدام و پس از حصول اطمینان از حضور کلیه بازدیدکنندگان به بازدید ادامه دهند.

۱۰- در صورت ضرورت به استفاده از وسائل نقلیه جهت انجام بازدید؛ تاسیسات عملیاتی موظف به تامین وسیله نقلیه ایمن متناسب با الزامات شرکت در هنگام بازدید (در صورت نیاز) و ثبت زمان ورود و خروج وسایل نقلیه به محدوده عملیاتی می باشد.

۱۱- در صورت ورود خودروهای بازدیدکنندگان به محوطه تاسیسات، رعایت سرعت مجاز برای رانندگی و همچنین مسیرهای مجاز برای رانندگی در تاسیسات باید کاملاً مشخص بوده و به راننده خودرو بازدیدکنندگان اعلام شود. همچنین ضرورت دارد یک نماینده تاسیسات/ محوطه در خودرو حضور یافته و راهنمایی های لازم را ارائه نماید.

۱۲- ورود بازدیدکنندگان به مناطق دارای طبقه بندی خطرناک، نزدیک شدن به محدوده عملیاتی تاسیسات و تجهیزات بدون اجازه سرپرست بازدید کنندگان و هماهنگی با سرپرست محوطه مربوطه ممنوع است. همچنین دست زدن به هرگونه تجهیزات و ادوات، دکمه ها^۲ یا کلیدها و ... در طول بازدید توسط بازدید کننده اکیدا ممنوع می باشد. لازم است این ممنوعیت در جلسه توجیهی آموزشی به اطلاع بازدید کننده رسانده شود.

² Push buttons

صفحه ۹ از ۱۱	راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدیدکنندگان تاسیسات عملیاتی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل
	MOP- HSED -GI-003(1)	

۱۳- استفاده از هرگونه تجهیزات الکترونیکی، تلفن همراه، دوربین های عکاسی و فیلم برداری و تجهیزاتی که پتانسیل تولید جرقه/ حرارت دارند؛ در مناطق ممنوعه و دارای طبقه بندی نواحی خطرناک، توسط بازدیدکنندگان ممنوع می باشد. در صورت ضرورت به عکس برداری / فیلم برداری باید با در نظر گرفتن مقررات حراستی و محدودیتهای ایمنی مناطق ممنوعه، خطرات موجود در محوطه و با هماهنگی و تایید ادارات HSE و حراست توسط نماینده شرکت / تاسیسات / محوطه انجام شود. لازم است این ممنوعیت در جلسه توجیهی آموزشی به اطلاع بازدید کننده رسانده شود.

۱۴- پس از پایان بازدید، باید اقلام و وسائل استحضافی، کارت های مخصوص بازدیدکنندگان و سایر اقلامی که برای بازدید در اختیار بازدید کننده قرار گرفته است، به متصدی مربوطه تحویل داده شود.

۶-۲- امکانات، تسهیلات و ملزومات اجرایی

به منظور اجرای الزامات فوق؛ شرکتهای تابعه موظف به ایجاد امکانات تسهیلات و ملزومات اجرایی مطلوب و تامین تسهیلات فنی و خدماتی مورد نیاز از جمله محل برگزاری جلسات توجیهی و آموزشی، تجهیزات فنی کمک آموزشی، سیستم صوتی و تصویری، به منظور نمایش فیلم ها و فایل های آموزشی و ... به شرح موارد مندرج در زیر به عنوان حداقل الزامات می باشند:

الف- اختصاص محل برگزاری جلسات توجیهی آموزشی

شرکتهای تابعه موظفند متناسب با امکانات و شرایط عملیاتی، تجهیزات موجود و صلاحدید مسئولین ذیربط، در هر یک از تاسیسات عملیاتی، مکانی مناسب و ایمن در خارج از محدوده فرایندی جهت حضور بازدیدکنندگان و اجرای جلسات توجیهی آموزشی HSE و پدافند غیرعامل تعیین نمایند.

ب- تامین تجهیزات کمک آموزشی، چند رسانه ای و سمعی و بصری

محل تخصیص یافته به منظور اجرای جلسات توجیهی آموزشی بازدیدکنندگان باید مجهز به امکانات و تجهیزات کمک آموزشی شامل کامپیوتر، دستگاه ویدیو پروژکتور، پرده نمایش فیلم و سیستم های صوتی/تصویری باشد.

پ- قفسه تجهیزات حفاظت فردی

محل تخصیص یافته به منظور اجرای جلسات توجیهی آموزشی بازدیدکنندگان باید مجهز به محلی جهت نگهداری از وسایل استحضاف فردی جهت ارائه به بازدیدکنندگان باشد. در صورت نیاز به تعویض البسه توسط

صفحه ۱۰ از ۱۱	راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدیدکنندگان تاسیسات عملیاتی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل
	MOP- HSED -GI-003(1)	

بازدیدکنندگان باید امکان تعویض و نگهداری البسه شخصی بازدیدکنندگان بر اساس مقررات حراستی و با رعایت اصول بهداشت فردی در این محل فراهم شود.

ت- نقشه راهنمای محدوده شرکت / تاسیسات / محوطه

محل تخصیص یافته به منظور اجرای جلسات توجیهی آموزشی بازدیدکنندگان باید مجهز به نقشه های عمومی جانمایی تاسیسات و طبقه بندی نواحی خطر در ابعاد مناسب و واضح باشد، به نحوی که مسئول انجام جلسه توجیهی آموزشی HSE و پدافند غیرعامل بتواند راهنمایی های لازم را از روی نقشه به بازدیدکنندگان ارائه نماید. این نقشه باید تمامی محدوده داخلی تاسیسات / محوطه ذیربط را به همراه نام کامل قسمت های مختلف به نحوی که محوطه صنعتی/ عملیاتی از محوطه غیر صنعتی توسط دو رنگ متفاوت تفکیک شده باشد را نشان دهد.

صفحه ۱۱ از ۱۱	راهنمای HSE و پدافند غیرعامل ویژه بازدید کنندگان تاسیسات عملیاتی	 جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل
	MOP- HSED -GI-003(1)	

۷- پیوست ها

پیوست ۱: نمونه کارت ویژه بازدید کنندگان

